Hukuk Bölümü Hüküm Uyuşmazlığı Olmadığına Dair 1993/27 E. , 1993/27 K.

- **HÜKÜM UYUŞMAZLIĞININ VARLIĞI IÇIN 2247 SAYILI KANUNUN 24. MADDESINDE ÖNGÖ-RÜLEN KOŞULLAR GERÇEKLEŞMEDIĞINDEN BAŞVU-RUNUN REDDİ GEREKTIĞI HK.**

  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 24
  - ASKERİ CEZA KANUNU (1632) Madde 52

"İçtihat Metni"

Hüküm uyuşmazlığının giderilmesini isteyen : T.A.

Davalı : Milli Savunma Bakanlığı

O L A Y : Davacı bir mahkumiyeti nedeniyle aleyhine yapılan nasıp düzeltmesinin, 1803 sayılı Af Kanunu uyarınca kaldırılarak, 30.8.1970 olan binbaşılık nasıbının 30.8.1969 tarihine götürülmesi isteminin reddine ilişkin işlemin iptali için Milli Savunma Bakanlığı aleyhine Askeri Yüksek İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır.

ASKERİ YÜKSEK İDARE MAHKEMESİ BİRİNCİ DAİRESİ; 14.5.1975 gün ve E:74/1375, K:75/991 sayıyla: davacının yüzbaşı rütbesindeyken işlemiş olduğu bir suçtan dolayı mahkûm edildiği, hapis cezası süresinin yüzbaşılık bekleme süresinden düşülerek 926 sayılı Kanunun amir hükmü uyarınca emsallerinden bir yıl sonra 30.8.1970 tarihinde terfi ettirilmek suretiyle cezanın hukuki sonuçlarını hasıl etmiş bulunduğu, mahkumiyet nedeniyle yapılan aleyhe nasıp düzeltmesinin ceza kanunlarında sayılan herhangi bir asli veya fer'i ceza olmayıp, tamamen bir statü Kanunu olan 926 sayılı T.S.K. Personel Kanunun 36. maddesine göre yapılmış bir idari işlem olduğu, 1803 sayılı Af Kanununda özel Kanunlara göre yapılmış idari işlemlerin de kanun kapsamında olacağına dair açık bir hüküm bulunmadığı, bir rütbede yapılan ve hükmünü icra eden idari işlemin, sonradan çıkarılan af kanununa dayanılarak değiştirilmesinin ancak af kanununda açık hüküm bulunmasına bağlı olduğu, davacının mahkum edildiği şahsi hürriyeti bağlayıcı cezanın yüzbaşılık bekleme süresinde vukubulduğu, infaz edilen cezanın bu rütbeye ait bekleme süresinin uzaması sonucunu doğurduğu ve belli süreden sonra terfii yapılarak ehliyetsizliği ortadan kalktığı, ayrıca 1632 sayılı Askeri Ceza Kanununun 52. maddesinin 3. fıkrası hükmü karşısında rütbesinin geri verilmesinin 1803 sayılı Af Kanununda yazılı olmasına bağlı bulunduğu, Af Kanununda ise böyle bir hüküm bulunmadığı, ayrıca sözü geçen Kanunun önceki Af Kanunlarındaki gibi, yapılmış veya yapılacak idari işlemleri kapsamayacağı yolunda bir hüküm taşımamasının da bu tür idari işlemlerin de mutlaka Af Kanunu kapsamında kabul edilmesini gerektirmediği gerekçeleriyle idari işlemin iptaline ilişkin istemin reddine karar vermiştir.

Diğer taraftan davacı, Rahmi Akbulak isimli bir başka asker kişinin aldığı ve nasbını etkileyen hapis cezasının Af Kanunlarıyla af edildiği, bunun sonucu olarak idari işlemin de ortadan kalkması gerektiği iddiasıyla evvelce kıdeminden indirilen sürenin nasbına yansıtılarak emsalleriyle aynı seviyeye getirilmesine karar verilmesi istemiyle Danıştay'da açtığı davada DANIŞTAY 8. DAİRESİ' nin bu şahıs hakkında 28.3.1962 gün ve E:61/4496, K:62/1814 sayıyla ve: davacının işlediği suçun 113. ve 114 sayılı Af Kanunları şümulüne girdiği, genel af ile bu fiilin suç olma vasfının ortadan kalkması nedeniyle bu fiile bağlı asli ve ferh'i bütün cezaların ve sonuçlarının ortadan kalkacağının Af Kanunlarının amir hükmü ve ceza hukukunun genel ilkesi olduğu gerekçesiyle idari işlemin iptaline, bir yıllık kıdem farkının nasbında nazara alınmasına karar verdiğini ileri sürerek, Askeri Yüksek İdare Mahkemesinin kendi hakkında verdiği ve yukarda açıklanmış bulunan 14.5.1975 gün ve E:74/1375, K:75/991 sayılı ve idari işlemin iptali isteminin reddine ilişkin kararı ile; Rahmi Akbulak isimli şahıs tarafından ceza süresinin nasbına eklenmesi isteminin reddine dair Milli Savunma Bakanlığı işleminin iptaline karar veren Danıştay 8. Dairesi'nin 28.3.1962 gün ve E:61/4496, K:62/1814 sayılı kararı ve Danıştay kararı doğrultusunda olduğu davacı tarafından ileri sürülen ancak tarih ve karar numaralarından söz edilmeyen Anayasa Mahkemesi ve Askeri Yargıtay kararları arasındaki çelişkinin giderilmesi istemiyle, 18.3.1993 gün ve 61 sayıyla kayda giren dilekçeyle Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurmuştur.

Davacı bu dilekçesinde, 2247 sayılı Kanunun 24. maddesi kapsamına giren ve aynı sebep ve konuya ilişkin, taraflarından biri aynı olan ve birbirleriyle çelişen iki kararın varlığından söz ederek Uyuşmazlık Mahkemesi'nce olayda hüküm uyuşmazlığının bulunduğunun kabul edilmesi için mahkemelerdeki davacıların aynı olması koşulunun aranması halinde yukarıda sözü edilen 24. maddesi hükmünün bu kısmının Anayasa'ya aykırılığının söz konusu olacağını ve Uyuşmazlık Mahkemesi tarafından hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulması gerektiğini, ayrıca 2247 sayılı Kanunun 36. maddesinde hüküm uyuşmazlığı durumunda yalnızca Anayasa Mahkemesi kararının gözönünde bulundurulacağı hükmü uyarınca Af Kanununa açık bir yorum getiren Anayasa Mahkemesi kararındaki görüş doğrultusunda karar verilmesi gerektiğini ileri sürmektedir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Türk Milleti adına karar veren Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü; Mustafa ŞAHİN'in Başkanlığı'nda: Şükrü Kaya EROL, Mustafa YAKUPOĞLU, Ahmet ÇOLAKOĞLU, Nurşen ÇATAL, İrfan ERDİNÇ ve Osman ŞİMŞEK'in katılmaları ile yaptığı 28.6.1993 günlü toplantıda, Raportör- Hakim Ayten ANIL'ın raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; toplantıya Danıştay Başsavcısı yerine katılan Savcı M. İlhan DİNÇ ile Askeri Yüksek İdare Mahkemesi Başsavcısı yerine katılan Savcı Malik GÖKTEPE' nin 2247 sayılı Kanunun 24. maddesinde öngörülen koşullar gerçekleşmediğinden başvurunun reddi gerektiği yolundaki yazılı düşünceleri doğrultusundaki sözlü açıklamaları alındıktan sonra

GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

2247 sayılı Yasa'nın 2592 sayılı Yasayla değişik 24. maddesinde: adli, idari ve askeri yargı mercilerinden en az ikisi tarafından görevle ilgili olmaksızın, kesin olarak verilmiş veya kesinleşmiş, aynı konuya ve sebebe ilişkin, taraflarından en az biri aynı olan ve kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesi olanaksız bulunan hallerde hüküm uyuşmazlığının varlığı kabul edilmektedir.

Hüküm uyuşmazlığının kabulü için 2247 sayılı Kanunun yukarıda açıklanan hükmüne göre, kararların aynı konuya ve sebebe ilişkin olması gereğinin yanısıra kararlar arasındaki çelişki yüzünden hakkın yerine getirilmesinin de olanaksız bulunması gerekmektedir. Olaylarda da, iki ayrı yargı yerinde açılmış davalar nedeniyle görevle ilgili olmaksızın verilmiş, kesinleşmiş ve taraflarından yalnız biri (MSB) aynı olan kararlar mevcuttur. Her iki davada da sözü edilen mahkumiyetler nedeniyle aleyhe yapılan nasıp düzeltmesinin Af Kanuna dayanılarak emsallerinin seviyesine getirilmesi istenilmiştir. Davaların aynı konuya ilişkin olup olmadıkları hususuna gelince, ilk bakışta benzer gibi gözüken konuların yasal düzenlemeleri aynı değildir. Kararlar içerikleri birbirinden farklı olan Af Kanunlarıyla ilgili bulunmaktadır. 113 sayılı Af Kanunun 7. maddesi hükmüne göre nasıp düzeltilmesi mümkün olduğu halde 1803 sayılı Af Kanununda idari cezalara ilişkin herhangi bir açık hüküm bulunmamaktadır.

Oysa, Askeri Ceza Kanununun 52. maddesinin 3. fıkrasına göre, kaybedilen bir rütbenin iadesi, af kanununda açık hüküm bulunmasına bağlıdır.

Diğer taraftan davacısı ve konusu farklı olan kararlar arasında hakkın yerine getirilmesini engelleyecek bir çelişki de olamaz. Zira her iki kararında birbirlerinden ayrı uygulanma olanağı vardır. 2247 sayılı Kanunun 24. maddesinin amacı, ayrı yargı düzenine bağlı yerlerden bir kimse hakkında verilen çelişik kararlar nedeniyle hakkın yerine getirilmesinin olanaksızlığı halinde bu çelişkinin giderilmesi yoluyla bir çözüme ulaşılmasını sağlamaktır. Bu davada başvuran hakkında verilmiş çelişkili kararlar bulunmadığından hakkın yerine getirilmesinin imkansızlığından ve dolayısıyle 24. madde hükmünün Anayasa'ya aykırılığı iddiasının ciddiyetinden söz edilemez.

Bu itibarla değişik yargı düzenleri içinde yer alan askeri ve idari yargı mercilerince verilen ve uyuşmazlık konusu edilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanunun değişik 24. maddesinde hüküm uyuşmazlığı için öngörülen koşullar gerçekleşmediğinden başvurunun aynı Kanunun 1. ve 24. maddeleri uyarınca usul yönünden reddi gerekmektedir.

SONUÇ :Uyuşmazlık konusu edilen ve değişik yargı düzenleri içinde yer alan askeri ve idari yargı mercilerince verilen kararlar arasında 2247 sayılı Kanunun 2592 sayılı Kanunla değişik 24. maddesinde hüküm uyuşmazlığının varlığı için öngörülen koşullar gerçekleşmediğinden başvurunun aynı Kanunun 1. ve 24. maddeleri uyarınca reddine, 28.6.1993 gününde OYBİRLİĞİ ile karar verildi.